

Wie wil er geen lid zijn van een club van schaakverzamelaars waar je op een van hun veilingen voor vijf pond een schaakstuk koopt dat een Lewis chessman blijkt te zijn. De werkelijke waarde? Zevenhonderdvijfendertigduizend pond na het veilen bij Sotheby's (SK162 - zie de voetnoot).

En wat te denken van een Russische schaakpostzegel die in 1962 ongeveer tien cent kostte maar als er sprake was van het horizontaal en verticaal in elkaar doorlopen van de tanding, afwijking L12, bij Raritan Stamp Auctions voor U\$ 1200 over de toonbank ging (SK154).

Of probeer je het buitenkansje voor te stellen dat de 'Bobby Fischer verzamelmaniak' Nico Schoenmakers overkwam. Hij tikte op een veiling voor een gering bedrag een badhanddoek met schaakmotief, zie rechts, op de kop waarmee de echte Bobby zich tijdens zijn match tegen Boris Spassky afgedroogd bleek te hebben. Er bleken namelijk DNA sporen van hem op de handdoek aanwezig te zijn. Nico rekende zich al rijk toen hij een belletje kreeg van de IJslandse ambassade in Brussel die de badhanddoek opeiste voor IJsland. De ambassadeur rept over een van de IJslandse 'Elgin Marbles' en deze moest absoluut terug naar Reykjavik (SK161).



Iedere zichzelf respecterende schaker die dit leest meldt zich uiteraard vandaag nog aan bij de Motiefgroep Schaken, zo heet de club van Nederlandse schaakverzamelaars. Zij die dit niet doen zijn dieven van hun eigen portemonnee. Zelf was ik een late roeping. Ik werd pas in 2013 lid van deze exclusieve club. Tijdens een schaakreis door Peru kreeg ik van Henk Alberts, de voorzitter van de Motiefgroep Schaken, enkele nummers van hun lijfblad De Schaakkoerier cadeau en die nummers deden mij besluiten om mij op te geven als lid.

Johan Hut stelde zich de vraag wat voor mensen schaakverzamelaars eigenlijk zijn. Zijn het filatelisten of historici? (SK147). Een beetje van beide blijkt. Uiteraard wordt er tijdens de veilingen op de contactdagen gehandeld in postzegels en allerlei andere kavelen. In De Schaakkoerier zijn daarnaast diep doorwrochte artikelen te vinden over onderwerpen die met schaken te maken hebben, zoals Schaken in Stripverhalen (SK89), Openluchtschaakspellen (SK118 en SK133), het Ritmeester schaaktoernooi (SK145), Schaaknotatieboekjes (SK156), de Schaakolympiade voor vrouwen te Emmen 1957 (SK165), Schaakfilms (SK171), enzovoort. Sympathiek zijn de rouwkaarten van bekende en onbekende schakers zoals die van Lex Jongmsa (SK130), Tabe Bas (SK144), Berry Withuis (SK147), Klaus Bodlaender (SK157), Fenny Heemskerck (SK160) en Henk de Kleijnen (SK177) die ik in verschillende Schaakkoeriers aantrof.

Sommige artikelen brengen je op ideeën. Zo kocht ik in het verleden de *Reisgids voor Schaakliefhebbers* (2017) van Rob Spaans (SK154) en inmiddels staat zijn *Anekdotengids voor Schaakliefhebbers* (2020) op mijn nog aan te schaffen schaakboekenlijst (SK168).

Vóór het lezen van de special over schaakfilms van de hand van Rob Spaans vroeg ik mij af welke van die films ik al gezien had. Rob bespreekt honderdwaalf schaakfilms en daar steken de drie films die ik mij herinnerde natuurlijk wel erg schriel bij af (SK171).

Liefde voor Hout (1979) van Jop Pannekoek met de fantastische openingszin van grootmeester Hein Donner: "Het begint toch, geloof ik, met liefde voor hout. Als die stukken daar zo glanzend voor je staan, dan heb je moeite er met je vingers af te blijven."

Pawn Sacrifice (2014) van Edward Zwick. Ik zag deze film over Bobby Fischer in bioscoop Tuschinsky in Amsterdam. Ik vind het, in tegenstelling tot Rob Spaans, een aardige film met Tobey 'Spider-man' Maguire als Bobby Fischer en Liev Schreiber als Boris Spassky.

The Queen's Gambit (2020) van Scott Frank. Een film over de opkomst van schaakster Beth Harmon die in Moskou uiteindelijk van de wereldkampioen wint. Vierhonderd minuten film verdeeld over zeven afleveringen op Netflix. Een leuke film voor schaker en niet-schaker. Het effect van deze film was een geweldige hype. De schaakspellen vlogen de winkels uit.



Na het lezen van deze special staat The Dark Horse (2014) van James Napier op mijn lijst van films die ik zeker een keer moet zien. Deze film won de Publieksprijs van tienduizend euro bij het Internationaal Film Festival 2015 in Rotterdam. In de advertentie van het castingbureau voor deze film stond de volgende hoogst originele zin: 'Gezocht: Maori mannen, leeftijd 50-65, tattoos en strafblad welkom.' (SK138).

Schaakverzamelaar is een bijzonder woord. Volgens Jules Welling is het een pluriaal, dat wil zeggen een woord met minimaal tien verschillende medeklinkers. Henk Alberts koos SchaakVerzamelaar als zijn bijnaam op lichess.org (SK169). Sinds mijn column Gorgelschaak is deze schuilnaam natuurlijk achterhaald. Als nieuw pseudoniem voor Henk stel ik de gorgelnaam de uffel voor ('want sparappelvink en spitskoolmuis hadden de stem, de wondere stem, de stem van de uffel gehoord').

'Is er leven na de schaakpostzegels?' vroeg Sjoerd C. van Ketel zich af. Een prima vraag want een nieuwe schaakverslaving ligt op de loer voor allen die op het punt staan zich in te schrijven als lid van de Motiefgroep Schaken. Sjoerd noemt zijn hobby een 'maniakale liefhebberij' en voegt er aan toe 'verzamelen is dagwerk en dit hoort ook zo te zijn' en dat zegt eigenlijk genoeg. Hij was altijd een ijverige verzamelaar: postfris en gestempeld, in blokken van vier idem, en gelopen maar liefst aangetekende eerstedagenveloppen en in vervlogen tijden heeft hij zich ook op schaakstempels gestort. Voor de rest van het verslag van hetgeen deze schaakverzamelaar allemaal interesseerde verwijst ik naar zijn artikel in De Schaakkoerier, nr. 147, december 2016.

Mijn advies. Word lid! Maar zeg niet dat ik u niet gewaarschuwd heb als u te gelegener tijd bij Anonieme Schaakverzamelaars Nederland van uw verslaving probeert af te komen.

Een SKxxx code verwijst naar een Schaakkoerier met informatie over het onderwerp. De website van de Motiefgroep Schaken, met inschrijfformulier, is te vinden op euwe.nl.